

16 SLIKICA ZA SJEĆANJE

PREMIJERE

FESTIVALI

Ne znam pisati o predstavama.

OBLJETNICE

Ne samo da ne znam biti ono nešto između filozofa, sociologa, pisca i pjesnika što pravi redatelji znaju biti nego ne mogu zapisati ni jednu suvislu stvar o konceptu, vremenu, autoru...

GLAZBENI TEATAR

Kako god krenula i otkud god krenula izlazi samo ja-dna kafanska hermeneutika.

ESEJ

TEMAT

Onda se tješim da to tako vjerojatno mora biti – kako je Frank Zappa jednom rekao, pisati o glazbi je kao plesati o arhitekturi.

GAVRAN U PARIZU

Ili ne znam napisati ništa artiklirano zato što u mojoj glavi svaka predstava krene iz detalja, djelića atmosfere, sličke neke osobe u nekom prostoru. Kako štuca.

IZ STRANIH ČASOPISA

TEORIJA

Ne krene od bitnih pitanja: što je Čehov danas, gdje dotiče naše vrijeme?...

IZ POVIJESTI

Znam samo odgovore za sebe.

NOVE KNJIGE

I tješim se da je to i dovoljno, jer sam ja “od danas” i ako me negdje pogodi, ako razumijem gdje ih i zašto boli, onda taj tekst živi tu i sada.

DRAME

Znam da je kazalište kao moda. Od svih umjetničkih medija najpodložnije vremenu i prostoru u kojem postoji. I uvijek će se po starim fotografijama prepoznati da je predstava radena na početku 21. stoljeća ako bi radi-li adaptaciju ili rekonstrukciju. Jer se tih godina to tako “nosilo”. I već dvije godine kasnije će biti “*démodé*”.

Jer se emocija sada drugačije “nosi”.

Nekako mi se čini da je jedina stvar koju kao redatelj stvarno moram prvo znati, a tijekom proba je onda napraviti – atmosfera. Atmosfera u kojoj su zapisane situacije i izgovorene replike jedino logično rješenje. Zbog karaktera, psihičkog stanja, mjesta na kojem su se našli i ljudi koji ih okružuju, odjeće u kojoj im je prevruće,

dana koji je presparan i čaja koji se prolio – ništa drugo osim zapisanog nije bilo moguće.

I tako čekam te proklete sličke da se pojave, da polako poslože *puzzle*.

Nekih ću se sjećati još dugo nakon što ove predstave više ne bude.

1. slička

Šta rade? Kako su nesretni? Šta rade???? Kakvi su kad misle da ih nitko ne vidi????

U kakvom su stanju dok razgovaraju sami sa sobom. Oni razgovaraju sami sa sobom!!! Ti njihovi monolozi ne smiju biti govoreni publici, nego sebi!!! Moraš biti totalno bez kontrole, ako nisi načisto lud, da govoriš sam sa sobom. Kakvi su kad misle da ih nitko ne vidi????

I onda sam je ugledala. Sonju, kako miriše Astrov-ljev vrat i kosu dok on pijan spava.

2. slička

Kad sam prvi put stala u parter splitskoga HNK-a znala sam da se sve mora događati na prosceniju. Inače su predaleko. I uhvatila me panika. Ne volim scenografije soba s tri zida i stolicom ili s kanapeom izvučenim na proscenij, ili tip mizanscena u kojem glumac od jednom odvesla na rampu, ali ne mogu pronaći prostor u kojem se *Vanja* zbiva.

To mora biti prostor u koji se može gledati tako da su ljudi gledani i kad ne znaju, mora biti skoro na rampi i mora biti skučen. Da mogu igrati na detalj, a ne šetat u dugim dijagonalama.

I evo je. Ispred tunela na putu za marinu. Vila s terasom.

Trpimir Jurkić, Ante Čedo Martinić, Dara Vukić, Nataša Janjić

Dok smo bili na brodu, a vjerojatno i zato što smo bili na brodu, postalo mi je jasno na kako malom prostoru su osuđeni jedno na drugo. I to – iz dana u dan.

I davim lvu da to mora biti bauhaus vila, negdje uz neko jezero, ne, da to mora biti stari hotel u planinama, ne, hotel uz more... i kaže lvo, ma super će bit šaš uz mol i kuću, kao da su u nekoj močvari, dofurat ću ga ja iz Metkovića.

3. slička

Znala sam da su nervozni. Da su na rubu. Ali taj tip nervoze ne može trajati četrnaest dana. Čak ni tri dana. Samo dan i noć. I gotovo.

Znači, sve bitno se mora dogoditi u jednoj noći. Kako onda napraviti štrih?

I onda sličkaAstrova i Jelene kako se ljube na terasi baš kad krene oluja, a profesor i Vanja ih ugledaju, jer je prvi došao zatvoriti prozore, a Vanja je dotrčao doma jer ga je u šetnji uhvatila kiša.

U tekstu sve vrijeme govore o oluji. Ali u drugom činu i o ponoći. A oni se ljube u trećem činu drugi dan u jutro. Gdje je štrih?

4. slička

Jelena i Sonja se ne podnose. Mjesecima ne razgovaraju. I onda su odjednom prijateljice i odlučite pitati

Ratko Glavina, Jasna Malec, Elvis Bošnjak, Dijana Vidušin, Nataša Janjić, Tprimir Jurkić

NOVE
KNJIGE
DRAME

Astrova voli li Sonju? Kako? Otkud? Iz pretjerane sentimentalnosti se sprijatelje, a Sonja joj onda samo tako dopusti da manipulira njenom sudbinom? Ona je nesretna, ali nije glupa, naivna je, ali nije debilna! Jelena sebi priznaje da je zaljubljena u Astrova. Što su? Jesu li pijane? Da! Jelena i Sonja popiju i pijane odluče pozvati Astrova!!!

Znači, tu je štrih. Njihove dvije scene poštirihati u jednu. I tako će se sve dogoditi u jednoj noći. A drugi dan treba otići, jer su svi sve vidjeli. Treba prodati kuću i otići. Lada kaže da je tako dobro i logično.

5. slika

Vanja u monologu govori kako bi bilo lijepo da ih probudi oluja, ona bi se prestrašila, a on bi je zagrlio... To

je toplo, mekano i lirično. Ali on nije topao i mekan. Nesretni ljudi nisu lijepi, ljudi koji druge okrivljuju za svoju nesreću nisu plemeniti. Najžločestiji smo iz očajja. Zašto mu onda treba ta slika, taj tekst kad je sam sa sobom. Jer masturbira?

6. slika

Sonjin monolog. Školski – u redu. Nervozna sam, meni nije dobro, a ne znam kako je napraviti očajnom, jadnom, grubom i krhkom. Što radi, što radi??????

Pere nas južina. Kao da smo zapeli u drugom činu Vanje.

Vraćamo se u vilu. Sjedim na terasi i gledam sretnike kako jedre. Dode Dijana: "A što ako bi uzela njegovu čašu i stavila si je na jezik tamo gdje je imao

usne?..." Stoji tamo u glupoj trenirci, visoka, mršava, gracilna, ali nikad dama od nje, totalno nesigurna u svoju ideju i ne zna da mi je dala ključ.

Bolje od svega što sam ikad pomislila sama.

7. slika

Nataša i Trpe. Noćna scena. Nije dobro. Nije dovoljno ružno, ponižavajuće. Već joj je u prvom činu rekao da je voli, da je voli gledati. Da je ima pravo gledati. Ajmo još jednom. Još jednom. Još jednom. Još jednom.

Sjede. Nesretni. Pauza. Samo još dvije replike. Njegova "draga moja" i njezina "pustite me, ovo je mučno". Nije došlo još ni do kakva kontakta. Ne znam izrežirati na što se veže "pustite me..."

Tišina. Nataši polako sklizne ogrtač i otkrije se gola

noga, rub korzeta. Vрати ogrtač na mjesto. Trpe se polako sagne i makne ogrtač. Nataša ga popravi. Trpe ga makne, Nataša ga popravi, Trpe ga makne. Još i još. Drže to tako dugo da mi zastaje dah. Onda Nataša od jednom zaplače: "Pustite me, ovo je mučno..." I ode.

Bolje od svega što sam ikad pomislila sama.

8. slika

Dara i Čedo. "Što je, mili moj, boli vas... i mene bole noge." Kako normalno i stvarno to kaže, ne glumata simpatičnu staricu... Onda: "Hajde, mili moj, skuhat ću vam lipov čaj." Nešto ne valja, ali ne znam što... super ude, super donese novu atmosferu, ali kraj scene nije dobar, prespor je... Ne znam što reći pa vratim i onda Čedo: "Ma hajde, Daro, lupi me po ledima, sve vrijeme

Nataša Janjić, Trpimir Jurkić

si tako gruba, a ovdje me dragaš. Opali me da me zabolji i da mogu izaći ljuti!”
Riješeno.

9. slika

Prokleta deka.
Mrze je i Čedo i Nataša, ljute se jedno na drugo umjesto na mene, ali se trude. Ona mu je stavila na leđa, on je baca u hodu pa opet i opet. A ja ne popuštam. Kao, ima tu nečega, doći će s vremenom... i ostala pokroviteljska redateljska sranja.
Nikad nije bila dobra.

10. slika

Astrov: “A kad sam pijan, prihvaćam se najtežih operacija i izvanredno ih obavljam...”

Sami smo. Već je prošla ponoć. Sjedim u osmom redu. Sve sam mu već rekla. Posvadali smo se sto puta, rekla sam mu grozne stvari, stvari koje nisu istina, ali su mi trebale na putu “da otvorim glumca”. Kao mali dežurni polubog tjeram ga da se pusti, da prestane trećim okom iz dvorane kontrolirati kako bi to trebalo biti. Za to mene plaćaju. A on me je doveo. Sam je kriv.
“... izvanredno ih obavljam”... proba smotati cigaretu... pauza... lagano mu se tijelo počne tresti, polako ga skuplja u grč... pauza... totalni očaj... pauza... eksplozija “a svi vi činite mi se kao male sitne bubice...”
Plačem prvi put.

11. slika

“... Pustite me, ovo je mučno...”
Nataša izađe sa scene, Trpe uhvati stolicu na kojoj

je bila i krene u monolog... iz požude u očaj, iz očaja u smijeh i samoironiju. U gotovo nemogućem tempu, s gotovo nemogućom koncentracijom prelazi iz stanja u stanje...

Plačem drugi put...

12. slika

Ponavljamo pucanj i frku oko njega. Nije dobro. Ide u farsu ili vodvilj. Sva ta istrčavanja u kuću i iz kuće prave scenu smiješnom. Nije životna. Nervozna sam, njih okrivljujem da ne rade u dogovorenom ritmu i tempu, da su nedisciplinirani. Dolazi Ratko sa svojim tanjurom: “Sefice, daj meni da istrčim prije Dijane, da mogu sjesti na terasu i tek na treći pucanj trčim iz kuće.”

I tako se posložilo. Jedna figura koja miruje i sve je bolje.

13. slika

S Natašom krivo radim. Danima je puštam da traži sama i bavim se drugima, a onda je u krivom momentu krenem režirati. I onda ne zna da li bi slušala sebe ili krenula u istraživanje onoga što joj ja nudim. I tako je veslam tjednima. Krivo, krivo!!!!

14. slika

Scena “revizor”. Ubijam ih ponavljanjem redosljedja i tempa ulaska.

“Čedo okret pa Ratko skoro replika, Čedo okret pa... Dara unutra, Dara, ne sad!!!! Tek na treću, Dijana, moraš biti vani prije nego što je Nataša na stepenicama!!! Jasna, čekaj da Dijana sjedne!!! Čedo, moraš bit kod prvog stola kad Trpe krene prema tebi i onda ga ti povuci natrag do maminog stola!!!! Nije precizno, još jednom!!!!”

I onda Čedo odjednom krene s monologom — brzo, suho, precizno, nervozno, Trpe mu parira i još diže nervozu, onda odjednom Jasnin grubi, hladni, bezosjećajno prijekorni “Vanja!” koji ga zaustavi.

Točno. Nema veze kako su ulazili.

15. slika

Nemam kraj, nemam kraj! Zašto bi svi sjeli na terasu, zašto bi pričali po papirima?

To nije dobra slika. Nije dovoljno tužna. Završio je jedan period u životu, ljubav je nepovratno izgubljena,

Elvis Bošnjak, Dijana Vidušin

Dijana ne smije biti lirična u tom zadnjem monologu, super je kad je nespretna i ružna i gruba. Ona se brani grubošću kad je tužna. I radom.

Šta ako bi išamarala Vanju kad počne plakati kako mu je teško, što ako ne bi sjela ni aa sekundu.

Šta rade???

Treba pospremiti terasu.

Ljetu je kraj.

16. slika

Trpe uzima radio, ulazi u kuću i onda se još jednom okrene. Da vidi je li sve pospremljeno.

Ona polako ude.

To je moj Vanja.

Ne znam je li dobar.

Ali je moj.